

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/81/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1615201452
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Majerský
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1615201452.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Majerského a sudcov JUDr. Ing. Maria Dubaňa a JUDr. Ivany Štíftovej, v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: L. E., Z.. XX.XX.XXXX, O. XXX/XXB, I. V., o zaplatenie 1.904,99 eura s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Malacky č.k. 6C/293/2015-68, zo dňa 19.12.2019, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

2. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozsudku (§ 393 ods. 2 C.s.p.), súd prvej inštancie v zmysle § 177 ods. 1 C.s.p. na prejednanie veci samej nariadil pojednávanie na 19.12.2019 o 13:30 hod., na ktoré doručoval predvolanie stranám sporu. Skonštatoval, že po splnení zákonných podmienok, konal v zmysle § 180 C.s.p. v neprítomnosti žalobcu, ktorý mal predvolanie na pojednávanie riadne doručené 30.10.2019 s tým, že bol súčasne poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie. Uviedol, že žalobca sa na pojednávanie nedostavil, svoju neúčast' ospravedlnil z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti a hospodárnosti konania a žiadal rozhodnúť vo veci v jeho neprítomnosti. Ďalej zdôraznil, že žalovaná sa na pojednávanie dostavila a navrhla, aby súd z dôvodu procesnej pasivity žalobcu rozhodol vo veci rozsudkom pre zmeškanie žalobcu.

3. Súd prvej inštancie ozrejmil, že uplatnenie zásady hospodárnosti konania nemožno vyhodnotiť ako skutočnosť, ktorá by vzhľadom k svojej povahe, bola spôsobilá neúčast' žalobcu na súdnom pojednávaní ospravedlniť; dôvodil tým, že § 278 C.s.p. predpokladá ospravedlnenie neúčasti na súdnom pojednávaní z vážnych dôvodov, t.j. takých, ktoré sú vzhľadom k ich povahe spôsobilé neúčast' žalobcu na pojednávaní ospravedlniť a neumožnili by komukoľvek inému za rovnakých okolností byť na súdnom pojednávaní prítomný; také okolnosti však žalobca podľa názoru súdu prvej inštancie v ospravedlnení neuviedol, keď sa odvolával len na zásadu hospodárnosti konania. Pokiaľ bol žalobca na súdne pojednávanie riadne a včas predvolaný a náležite poučený a naň sa nedostavil, t.j. rozhodol sa svoje právo účasti na pojednávaní nevyužiť, musí byť uzročený s tým, že vlastným pričinením nevyužije všetky zákonom priznané prostriedky na ochranu práv žalobcu, vrátane toho, že za splnenia ostatných zákonných predpokladov môže súd rozhodnúť kontumačne v jeho neprospech, konštatoval súd prvej inštancie; a dodal, že v tomto smere platí zásada, že právo patrí bdelym. Pokiaľ sa preto žalobca rozhodol nevyužiť právo byť osobne prítomný na súdnom pojednávaní, svojou neúčast'ou nevyužil všetky dostupné prostriedky poskytované Civilným sporovým poriadkom na ochranu práv žalobcu a v tejto súvislosti poukázal na uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa zo dňa 31.5.2019, sp. zn. 3Co/157/2018.

4. Vychádzajúc z uvedeného potom, keďže súd prvej inštancie po preskúmaní podmienok vydania rozhodnutia pre zmeškanie žalobcu zistil, že žalobca sa nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a súčasne žalobca adekvátne neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami; návrhu žalovanej vyhovel a o žalobe rozhodol rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu za použitia § 278 C.s.p. zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že nakoľko žalovaná si náhradu trov konania proti žalobcovi neuplatnila a ani zo súdneho spisu jej vznik trov nevyplýva, náhradu trov konania jej nepriznal.

5. Proti rozsudku podal žalobca odvolanie z dôvodu podľa § 356 písm. b) C.s.p. a žiadal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C.s.p.) bola námietka, že rozsudok pre zmeškanie predstavuje sankciu za pasívne správanie žalobcu, avšak v spore pasívne jednoznačne nebol, naopak bol aktívny a plnil všetky povinnosti vyžadované súdom; podaním zo dňa 17.12.2018 reagoval na žiadosť žalovanej o splátkový kalendár. Svoju neúčast' na pojednávaní včas písomne ospravedlnil a tiež výslovne uviedol, že súhlasí s rozhodnutím bez pojednávania, resp. s prejednaním veci bez jeho účasti na pojednávaní, keďže všetky relevantné tvrdenia a dôkazy už uviedol. Mal za to, že pokiaľ súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie, napriek jeho procesnej aktivite, došlo k porušeniu zásady spravodlivej ochrany práv podľa Čl. 2 C.s.p., ku ktorej došlo nesprávnym výkladom ustanovenia o rozsudku pre zmeškanie žalobcu v rozpore s Čl. 3 C.s.p. Účasť na pojednávaní je právom strany sporu, nie však povinnosťou, nakoľko procesný poriadok počíta s možnosťou priebehu pojednávania bez účasti strany. Na podporu uvedenej odvolacej argumentácie citoval napr. z uznesenia Krajského súdu v Prešove č.k. 5Co/127/2017-72, zo dňa 26.9.2017, 15Co/31/2019-88, zo dňa 16.7.2019 a 17Co/64/2019-187, zo dňa 22.8.2019.

6. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania [§ 356 písm. b), § 379, § 380 ods. 1 C.s.p.] preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

7. Podľa § 278 C.s.p. na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

8. Základnými podmienkami pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu, ktoré upravuje § 278 C.s.p. sú: 1/ žaloba na plnenie [§ 137 písm. a) C.s.p.] ako predmet sporu, 2/ žalobca bol riadne a včas predvolaný na pojednávanie, 3/ žalobca bol v predvolaní na pojednávanie poučený o následku nedostavenia sa, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie, 4/ žalobca sa nedostavil na pojednávanie vo veci, 5/ žalobca svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami, 6/ žalovaný prítomný na pojednávaní podal návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie.

9. Rozsudkom pre zmeškanie žalobcu môže súd rozhodnúť na ktoromkoľvek nariadenom pojednávaní, avšak len za predpokladu, že sú súčasne (kumulatívne) splnené všetky podmienky na jeho vydanie.

10. Odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie je prípustné výlučne z dôvodu, že neboli splnené podmienky na jeho vydanie, čím je vymedzený aj rozsah prieskumnej činnosti odvolacieho súdu; v danom prípade ide o posúdenie opodstatnenosti postupu súdu prvej inštancie, keď po tom, ako sa žalobca po písomnom ospravedlnení nedostavil na prvé pojednávanie súdu prvej inštancie nariadené na deň 19.12.2019, konajúci súd za použitia § 278 C.s.p. rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobcu tak, že žalobu zamietol a zároveň žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal.

11. Z obsahu spisu vyplýva, že podaním na č.l. 58 doručeným 5.11.2019, žalobca z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti a hospodárnosti konania navrhol rozhodnúť v zmysle podanej žaloby.

12. Pretože žalobca bol riadne a včas predvolaný na pojednávanie a jeho ospravedlnenie z neúčasti na pojednávaní konané 19.12.2019 bolo súdu prvej inštancie doručené 5.11.2019, je nepochybné,

že žalobca svoju neúčast' na predmetnom pojednávaní ospravedlnil včas. Odvolací súd pristúpil ku skúmaniu naplnenia druhej z podmienok pre vydanie kontumačného rozsudku v neprospech žalobcu v zmysle § 278 písm. b) C.s.p. a to, či svoju neprítomnosť ospravedlnil aj vážnymi okolnosťami.

12.1. Žalobca ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní, teda súhlasil s tým, aby sa pojednávanie uskutočnilo bez jeho prítomnosti, príp. aby bolo v jeho neprítomnosti vo veci samej aj rozhodnuté; svoju osobnú neúčast' zdôvodnil s odkazom na dodržanie zásady hospodárnosti konania a účelnosti trov vynakladaných stranami sporu a súčasne požiadal o ospravedlnenie neúčasti na nariadenom pojednávaní.

12.2. Súd prvej inštancie argumentoval tým, že ustanovenie § 278 C.s.p. predpokladá ospravedlnenie neúčasti žalobcu na súdnom pojednávaní z vážnych dôvodov, t.j. takých, ktoré sú vzhľadom k ich povahe spôsobilé neúčast' žalobcu na pojednávaní ospravedlniť a neumožnili by komukoľvek inému za rovnakých okolností byť na súdnom pojednávaní prítomný.

13. Podľa Čl. 2 Základných princípov C.s.p. ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

14. Podľa Čl. 3 ods. 1 Základných princípov C.s.p. každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) a Súdneho dvora Európskej únie (EÚ), a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

15. Podľa Čl. 17 Základných princípov C.s.p. súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprímeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

16. Ohľadom aplikácie procesného inštitútu rozsudku pre zmeškanie žalobcu, ktorý vzhľadom na to, že je sankčným inštitútom a pred jeho vyhlásením sa fakticky nevykonáva dokazovanie, odvolací súd úvodom uvádza, že je potrebné vždy citlivo zvážiť jeho použitie s prihliadnutím na všeobecné procesné zásady; pri zvažovaní vydania rozsudku pre zmeškanie je potrebné rešpektovať nielen zákonné kritériá, ktoré pre jeho použitie stanovil zákon, ale tiež základné procesné práva účastníkov konania. V konaní, v priebehu ktorého je strana žalobcu aktívna, so súdom komunikuje, nie je podľa názoru odvolacieho súdu namieste paušalizované vydávanie kontumačného rozsudku v jej neprospech, navyše za situácie, keď sa žalobca ospravedlnil a súhlasil s konaním v jeho neprítomnosti; súdu v takom prípade nič nebráni vec prejednať bez jeho prítomnosti a o spore rozhodnúť postupom podľa § 212 a nasl. C.s.p.

17. Vychádzajúc potom z okolností posudzovanej veci, keď žalobca vecným reagovaním na výzvu súdu prvej inštancie (výzva na doplnenie žaloby) bol v priebehu konania pred súdom prvej inštancie procesne aktívny, svoju neúčast' na pojednávaní s poukazom na dodržanie zásady hospodárnosti konania a účelnosti vynakladaných trov ospravedlnil, so zreteľom na základné princípy, ktoré zvyrazňujú princípy spravodlivosti, právnej istoty a povinnosť vykladať ustanovenia Civilného sporového poriadku a teda aj § 278 C.s.p. ústavnokonformne a eurokonformne, rešpektujúc pritom (aj) princíp hospodárnosti konania, sa nemožno stotožniť s takým hodnotením súdu prvej inštancie, ktorý uvádzanie zásady hospodárnosti konania žalobcom v ospravedlnení nevyhodnotil ako skutočnosť, ktorá by bola spôsobilá neúčast' žalobcu na súdnom pojednávaní ospravedlniť.

18. Vážnosť okolností prezentovaných v ospravedlnení, pri súčasnom súhlase žalobcu s pojednávaním a rozhodnutím v jeho neprítomnosti (účast' na pojednávaní je procesným právom a nie procesnou povinnosťou strany, § 180 C.s.p. počíta s uskutočnením pojednávania bez účasti strany), bolo nevyhnutné vyhodnotiť s prihliadnutím na celý priebeh prvoinštančného konania a teda tak, že ospravedlnenie neprítomnosti žalobcu s poukazom na zásadu hospodárnosti konania (aj v súvislosti s narastaním trov konania) predstavuje legitímny dôvod vylučujúci aplikáciu § 278 C.s.p.

19. Pokiaľ súd prvej inštancie, aj napriek nesplneniu podmienok pre vydanie kontumačného rozsudku pre zmeškanie žalobcu takýto rozsudok podľa § 278 C.s.p. vydal, uvedeným nesprávnym procesným postupom súčasne znemožnil strane (žalobcovi), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nakoľko uvedené nedostatky nebolo možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. zrušil a podľa § 391 ods. 1 C.s.p. vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

20. V novom konaní bude súd prvej inštancie povinný riadiť sa vyššie uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým je v zmysle § 391 ods. 2 C.s.p. viazaný. Súd prvej inštancie spor opätovne prejedná na pojednávaní, na základe vykonaných dôkazov ustáli skutkový stav potrebný pre svoje rozhodnutie, ktoré bude vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu preskúmateľné a po opätovnom rozhodnutí sporu svoje závery o skutkových zisteniach a právnom posúdení veci odôvodní spôsobom zodpovedajúcim § 220 ods. 2 C.s.p. tak, aby obsahovalo dostatok dôvodov a ich uvedenie bolo zrozumiteľné.

21. Súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci rozhodne o náhrade trov konania (§ 262 ods. 1, § 396 ods. 3 C.s.p.).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).